

STRATEGIILE NAȚIONALE DE SECURITATE ȘI INFRASTRUCTURILE CRITICE: O ANALIZĂ A STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

Locotenent-colonel dr. Petrișor PĂTRAȘCU

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București

DOI: 10.55535/GMR.2022.3.01

Strategiile naționale de securitate ale statelor membre ale Uniunii Europene evidențiază rolul infrastructurilor critice pentru asigurarea serviciilor esențiale societății și necesitatea protecției acestora în contextul securității și apărării naționale. Astfel, protecția infrastructurilor critice nu se rezumă la nivel de operator sau administrator de infrastructură critică, responsabilitatea fiind asumată până la nivel guvernamental. Amenințările la adresa infrastructurilor critice reprezintă amenințări la adresa securității naționale. Un eveniment nedorit care vizează una sau mai multe infrastructuri critice implică intervenția structurilor de nivel local, regional și național. Statele membre ale UE au conștientizat faptul că amenințările la adresa infrastructurilor critice reprezintă amenințări pentru securitatea națională și chiar pentru securitatea și apărarea comună a UE. În acest sens, statele membre ale UE au prevăzut în strategiile naționale de securitate o serie de aspecte privind infrastructurile critice, precum importanța, necesitatea, dezvoltarea, funcționalitatea, eficiența și, nu în ultimul rând, protecția și reziliența acestora în fața tuturor tipurilor de amenințări. Acest studiu reliefează includerea infrastructurilor critice în conținutul strategiilor de securitate ale statelor membre ale UE și implicarea statelor în asigurarea și consolidarea unei protecții corespunzătoare infrastructurilor critice naționale și europene.

Cuvinte-cheie: infrastructuri critice, strategii naționale de securitate, state membre ale UE, protecția infrastructurilor critice, Directiva CER.

INTRODUCERE

În general, serviciile esențiale ale societății sunt asigurate prin intermediul anumitor infrastructuri, care, în funcție de domeniul de activitate, pot fi infrastructuri industriale, financiare, militare, de sănătate, de transport, de comunicații electronice etc. Mai multe state ale lumii, precum SUA, Canada sau statele membre ale Uniunii Europene, și-au denumit aceste infrastructuri, inclusiv prin legislație, ca fiind *infrastructuri critice*. Astfel, aceste state au parcurs un proces complex, etapizat și de durată, cuprinzând, în acest sens, elaborarea și aplicarea unui cadru legislativ specific, stabilirea sectoarelor și subsectoarelor deținătoare de *infrastructuri critice*, identificarea și desemnarea infrastructurilor critice, precum și realizarea unui proces continuu de protecție a infrastructurilor critice. La nivelul Uniunii Europene a fost dezvoltat și implementat *Programul European privind Protecția Infrastructurilor Critice – PEPIC*. În acest sens, prin Directiva nr. 114 din 2008 au fost stabiliți trei piloni de bază privind *infrastructurile critice europene* (ICE), și anume: identificarea, desemnarea și protecția ICE. Totodată, Directiva stabilește sectoarele energetic și de transporturi ca fiind sectoare deținătoare de ICE, lăsând la latitudinea statelor membre să-și stabilească sectoarele deținătoare de *infrastructuri critice naționale* (ICN). Prin urmare, în baza transpunerii Directivei în legislație națională, statele membre ale UE și-au desemnat atât propriile sectoare și subsectoare deținătoare de ICN, într-un număr variabil de la stat la stat, cât și infrastructurile critice naționale.

Un alt aspect deosebit de important care trebuie evidențiat este dat de noua abordare a Uniunii Europene privind infrastructurile critice. Așadar, prin propunerea de *Directivă privind Reziliența Entităților Critice (Directive on the Resilience of Critical Entities/CER Directive/Directiva CER)*, Uniunea Europeană urmărește actualizarea și îmbunătățirea cadrului existent privind protecția infrastructurilor critice și entitățile

La nivelul Uniunii Europene a fost dezvoltat și implementat Programul European privind Protecția Infrastructurilor Critice – PEPIC. În acest sens, prin Directiva nr. 114 din 2008 au fost stabiliți trei piloni de bază privind infrastructurile critice europene, și anume: identificarea, desemnarea și protecția ICE.

Securitatea reprezintă unul dintre cele mai importante obiective de interes național, care contribuie la îndeplinirea celorlalte obiective, cum ar fi prosperitatea (bunăstarea economică), valorile naționale sau stabilitatea internațională. Totodată, există o relație de interdependență între securitate și prosperitate, în sensul că prin mijloacele economico-financiare se pot asigura capacitățile pentru apărare, ordine publică, securitate națională și intelligence.

care le operează, precum și consolidarea rezilienței, care să arate o mai bună situație a riscurilor, o legătură mult mai strânsă între sectoare și o interdependență sporită între infrastructurile fizice și cele digitale.

INFRASTRUCTURA CRITICĂ – ABORDARE TEORETICĂ ÎN CONTEXTUL SECURITĂȚII NAȚIONALE

Securitatea națională reprezintă un concept care nu este facil de definit, încercându-se, în aceste condiții, să fie stabilit de către state în strategiile naționale de securitate. Astfel, strategiile definesc interesele naționale îndreptate spre obiective, identifică mijloacele prin care se pot promova aceste interese, precum și principalele amenințări la adresa securității naționale (Raik et al., 2018, p. 7). Securitatea reprezintă unul dintre cele mai importante obiective de interes național, care contribuie la îndeplinirea celorlalte obiective, cum ar fi prosperitatea (bunăstarea economică), valorile naționale sau stabilitatea internațională. Totodată, există o relație de interdependență între securitate și prosperitate, în sensul că prin mijloacele economico-financiare se pot asigura capacitățile pentru apărare, ordine publică, securitate națională și intelligence (MacNamara, 2016, p. 3). În aceeași ordine de idei, o strategie națională de securitate prezintă interesele naționale de bază, cu scopul de a îmbunătăți atât securitatea internă, cât și relațiile internaționale privind securitatea națională. Astfel, securitatea cuprinde protecția populației, a teritoriului și a instituțiilor statului împotriva potențialelor pericole străine, inclusiv protecția infrastructurilor critice (Stolberg, 2012, p. 16). Managementul securității reprezintă o activitate extrem de importantă a statului, care contribuie la existența și dezvoltarea acestuia în condiții oscilante ale mediului de securitate. Capacitatea statului de a face față provocărilor și de a contracara amenințările depinde de dezvoltarea socio-economică a statului și produce acțiuni preventive pe termen lung, prin intermediul mecanismelor sale instituționale. Percepția problemelor de securitate națională are o interpretare multidimensională, conturând o înțelegere a trecutului, o imagine a prezentului și o premisă de gândire pentru viitor (Kośmider, 2021, p. 294). Potrivit aceluiași autor, principalele elemente specifice managementului securității naționale sunt reprezentate de dimensiunea de apărare națională, dimensiunea

de siguranță, incluzând protecția civilă, protecția populației, a resurselor, a infrastructurilor și a instituțiilor statului, precum și securitatea economică și culturală.

Definiții referitoare la *infrastructurile critice* regăsim în nenumărate documente, cum ar fi acte legislative, studii de specialitate, rapoarte, proiecte de cercetare, articole sau comunicări științifice, însă, în contextul acestui articol, consider că este relevantă definiția infrastructurilor critice din perspectiva Uniunii Europene, și anume că acestea reprezintă „*un element, un sistem sau o componentă a acestuia, aflat pe teritoriul statelor membre, care este esențial pentru menținerea funcțiilor societale vitale, a sănătății, siguranței, securității, bunăstării sociale sau economice a persoanelor, și a căror perturbare sau distrugere ar avea un impact semnificativ într-un stat membru ca urmare a incapacității de a menține respectivele funcții*” (Directiva 2008/114/EC). De asemenea, este important de menționat faptul că această definiție reprezintă un reper foarte important pentru statele membre ale UE, care și-au definit ulterior conceptul de infrastructură critică în legislațiile naționale și și-au dezvoltat propriul cadru operațional. Potrivit mai multor autori (Mitrevska, Mileski, Mikac, 2019, p. 19), *infrastructura critică* este descrisă ca o componentă importantă a securității naționale, prin considerentul că pericolul asupra unei infrastructuri critice influențează viața și siguranța populației, precum și starea de normalitate a statului. Astfel, infrastructurile critice naționale au un rol cheie pentru asigurarea securității naționale, a continuității statului, precum și a satisfacerii nevoilor populației. Incapacitatea statelor de a gestiona problemele societale în beneficiul populației crește ponderea amenințărilor la adresa infrastructurilor critice (Roman, 2018, p. 34). De principiu, facilitățile unei *infrastructuri critice* constau în clădiri, structuri, echipamente, instalații și servicii, ceea ce reprezintă un sistem integrat, necesar pentru buna funcționare a statului. Astfel, protecția unei infrastructuri critice este îndeplinită de către proprietar sau operator, în timp ce statului îi revine partea de supraveghere și de coordonare (Żaboklicka, 2020, p. 71).

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Infrastructurile critice reprezintă „un element, un sistem sau o componentă a acestuia, aflat pe teritoriul statelor membre, care este esențial pentru menținerea funcțiilor societale vitale, a sănătății, siguranței, securității, bunăstării sociale sau economice a persoanelor, și a căror perturbare sau distrugere ar avea un impact semnificativ într-un stat membru ca urmare a incapacității de a menține respectivele funcții”.

ASPECTE METODOLOGICE ALE ANALIZEI INFRASTRUCTURII CRITICE

În acest studiu este realizată o analiză cantitativă a mai multor strategii naționale de securitate privind abordarea conceptului de *infrastructuri critice* din perspectiva statelor membre ale Uniunii Europene, care au deja implementat un cadru legislativ și operațional privind protecția infrastructurilor critice. În acest sens, coroborat cu recenzia literaturii de specialitate, studiul evidențiază o situație statistică a menționării termenilor *infrastructuri critice* și *protecția infrastructurilor critice*, plus o serie de particularități identificate în strategiile de securitate ale statelor membre ale UE. La baza acestui demers stau strategiile corespunzătoare unui număr de 23 de state din cele 27 de state membre ale UE. În schimb, Irlanda, Grecia, Cipru și Malta nu au încă elaborate sau nu sunt făcute publice.

În ultimii ani, Irlanda a avut intenția de a publica o politică de securitate națională, însă guvernul irlandez a abandonat acest plan pentru a proteja infrastructura critică națională și, probabil, va emite pe viitor o declarație strategică privind securitatea națională.

În ultimii ani, Irlanda a avut intenția de a publica o politică de securitate națională, însă guvernul irlandez a abandonat acest plan pentru a proteja infrastructura critică națională și, probabil, va emite pe viitor o declarație strategică privind securitatea națională (Mooney, 2022). Totuși, trebuie remarcat faptul că Irlanda a dezvoltat o serie de acțiuni pentru protecția și reziliența infrastructurilor critice, corespunzător cerințelor UE. Pe parcursul cercetării, nu au fost identificate documente publice cu privire la strategia de securitate a statului Cipru. Mai mult decât atât, această mențiune este susținută și de alte studii de cercetare, prin care se confirmă faptul că Cipru nu are o strategie națională de securitate sau nu a fost făcută publică (Adamides, 2019, p. 72). Grecia încă nu are o strategie de securitate națională, aceasta fiind în stadiu de pregătire (Dokos, 2021). Referitor la protecția infrastructurilor critice, Grecia s-a aliniat la cerințele UE, încă din anul 2011, prin transpunerea prevederilor Directivei 114/2008 în legislație națională. Similar, tot în anul 2011, Malta a transpus în legislație națională prevederile directivei. De asemenea, Malta nu are emisă sau publicată o strategie națională de securitate.

ANALIZA INFRASTRUCTURILOR CRITICE DIN PERSPECTIVA STRATEGIILOR NAȚIONALE DE SECURITATE ALE STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

Strategiile naționale de securitate analizate reflectă implicarea statelor membre ale UE în asigurarea funcționalității, protecției și rezilienței infrastructurilor critice. În conținutul celor 23 de strategii analizate, sintagma *infrastructuri critice* se regăsește în 153 de menționări, ceea ce evidențiază importanța infrastructurilor critice pentru societate și necesitatea asigurării protecției acestora în contextul securității și apărării naționale. Majoritatea strategiilor naționale de securitate abordează în aceeași direcție infrastructurile critice ca infrastructuri producătoare de bunuri și furnizoare de servicii esențiale, ce trebuie protejate față de toate tipurile de amenințări. În *tabelul nr. 1* sunt cuprinse 23 de state membre ale UE și strategiile de securitate corespunzătoare acestora, anii în care au fost emise (publicate), emitentul, numărul de menționări identificate pentru sintagma *infrastructuri critice* și numărul de capitole în care se regăsesc, precum și numărul de menționări identificate pentru sintagma *protecția infrastructurilor critice*.

Majoritatea strategiilor naționale de securitate abordează în aceeași direcție infrastructurile critice ca infrastructuri producătoare de bunuri și furnizoare de servicii esențiale, ce trebuie protejate față de toate tipurile de amenințări.

Tabelul nr. 1: Analiza strategiilor de securitate ale statelor membre ale UE

Tara	Anul	Tip	Emitent	Nr. cap.	Termen IC	Termen PIC
Austria	2013	NSS	Ministerul de Interne	2	8	8
Belgia	2022	NSS	Guvern	3	5	1
Bulgaria	2018	NSS	Guvern	3	7	4
Croația	2017	NSS	Ministerul Apărării	3	16	6
Danemarca	2022	FSP	Ministerul de Externe	2	2	0
Estonia	2017	NSC	Guvern	0	0	0
Franța	2017	NDSS	Ministerul Apărării	1	1	0
Finlanda	2017	NSS	Guvern	3	3	0
Germania	2016	WP	Guvern	3	7	3

Conceptele sau strategiile de securitate națională ale oricărui stat sunt fundamentate prin acte juridice normative care prezintă abordarea oficială privind rolul statului la nivel internațional, valorile, interesele și amenințările sale naționale. De la stat la stat, întâlnim o denumire diferită a actelor normative specifice securității naționale, fără a schimba baza conceptuală.

Țara	Anul	Tip	Emitent	Nr. cap.	Termen IC	Termen PIC
Italia	2015	WPP	Ministerul Apărării	1	1	0
Letonia	2019	NSC	Parlament	4	14	1
Lituania	2017	NSS	Ministerul Apărării	2	2	2
Luxemburg	2017	NDS	Ministerul de Externe	2	2	1
Țările de Jos	2019	NSS	Guvern	3	21	4
Polonia	2020	NSS	Guvern	2	3	2
Portugalia	2013	NDSC	Guvern	1	2	1
Rep. Cehia	2015	NSS	Ministerul de Externe	2	17	6
România	2020	NDS	Administrația Prezidențială	6	11	3
Slovacia	2021	NDS	Ministerul Apărării	1	1	0
Slovenia	2020	NSS	Ministerul Apărării	3	13	3
Spania	2021	NSS	Guvern	2	11	2
Suedia	2017	NSS	Guvern	2	2	0
Ungaria	2020	NSS	Guvern	3	4	2

În general, conceptele sau strategiile de securitate națională ale oricărui stat sunt fundamentate prin acte juridice normative care prezintă abordarea oficială privind rolul statului la nivel internațional, valorile, interesele și amenințările sale naționale. De la stat la stat, întâlnim o denumire diferită a actelor normative specifice securității naționale, fără a schimba baza conceptuală. Aceste acte, precum strategia națională de securitate, carta albă, politica de securitate națională, doctrina militară, legea specifică securității naționale și altele definesc politicile, principiile, direcțiile de acțiune și mecanismele necesare îndeplinirii scopurilor securității naționale (Lipinsky, 2019, p. 152). În continuare, în *figura nr. 1* sunt reprezentate tipurile de documente analizate. Astfel, din numărul de 23 documente supuse analizei, 13 dintre acestea sunt *strategii de securitate națională* – NSS (National Security Strategy), ceea ce reprezintă mai mult de jumătate

din numărul total. Diferența este completată cu conceptul de *securitate națională* – NSC (National Security Concept) (Estonia, Letonia), Strategia de Apărare Națională – NDS (National Defense Strategy) (Luxemburg, România, Slovacia), Carta Albă – WP (White Paper) (Germania, Italia), Strategia Națională de Securitate și Apărare – NDSS (National Defense and Security Strategy) (Franța), Politica Externă și de Securitate – FSP (Foreign and Security Policy) (Danemarca) și Conceptul Strategic de Apărare Națională – NDSC (National Strategic Defense Concept) (Portugalia). Referitor la structurile care emit aceste strategii (*tabelul nr. 1*), situația ne arată că majoritatea guvernelor se află în această calitate, fie prin Comitetul de securitate (Finlanda), fie prin Consiliul de miniștri (Bulgaria, Polonia), fie prin Cabinetul prim-ministrului (Belgia, Suedia, Ungaria) sau chiar prin anumite ministere cu responsabilități în aria securității naționale, cum ar fi ministerul apărării, ministerul afacerilor externe sau ministerul de interne. În rest, strategia României este emisă de Administrația Prezidențială și cea a Lituaniei de către Parlament.

Ținând cont de schimbările mediului de securitate regional și internațional, statele își revizuiesc periodic, la un anumit interval de timp, strategia de securitate națională.

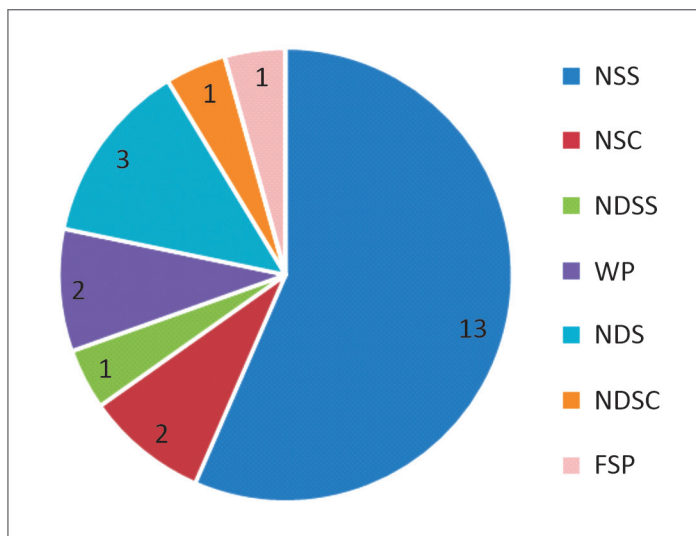

Figura nr. 1: Tipurile de documente analizate

Potrivit *figurii nr. 2*, perioada emiterii strategiilor de securitate este 2013-2022. Astfel, strategiile de securitate ale Austriei și Portugaliei sunt publicate încă din 2013, iar strategiile Belgiei și Danemarcei sunt cele mai recente, din 2022. De altfel, ținând cont de schimbările

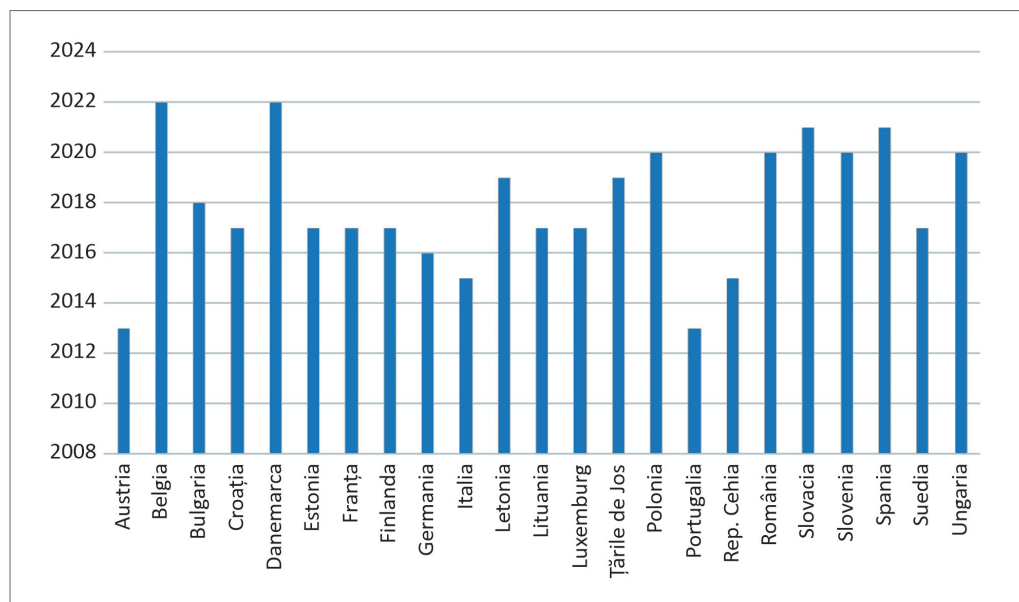

Figura nr. 2: Perioada în care au fost emise strategiile de securitate

În documentul analizat, una dintre dimensiunile securității naționale o reprezintă perturbarea socială, care poate apărea și în situația în care sunt afectate disponibilitatea și continuitatea proceselor critice, asigurate prin intermediul infrastructurilor critice naționale.

mediului de securitate regional și internațional, statele își revizuiesc periodic, la un anumit interval de timp, strategia de securitate națională. Cele mai multe strategii care fac obiectul acestui studiu au fost emise în anul 2017. Actualmente, ca urmare a apariției conflictului din Ucraina (24 februarie 2022), probabil o parte dintre state își vor configura și actualiza strategiile de securitate naționale mult mai devreme decât termenul stabilit.

În urma studiului realizat, observăm că un număr de 22 de state membre ale UE din cele 23 analizate cuprind sintagma *infrastructuri critice* în actele normative, corespunzător securității lor naționale (figura nr. 3). Astfel, cele mai multe menționări, în număr de 21, le întâlnim la Țările de Jos. În documentul analizat, una dintre dimensiunile securității naționale o reprezintă perturbarea socială, care poate apărea și în situația în care sunt afectate disponibilitatea și continuitatea proceselor critice, asigurate prin intermediul infrastructurilor critice naționale. Totodată, în strategie se arată că aceste procese critice sunt reciproc dependente, ceea ce reflectă că perturbarea unei singure infrastructuri va avea efecte secundare asupra întregului sistem de infrastructuri naționale și ar amplifica riscurile la adresa securității

naționale. După Țările de Jos urmează Republica Cehia, cu un număr de 17 menționări. În strategia de securitate a Cehiei regăsim infrastructurile critice prezentate ca un sistem de elemente cheie, care îndeplinesc nevoile vitale ale populației și economiei, însă amenințările care le vizează – naturale, tehnologice și asimetrice – pot avea un impact deosebit de puternic asupra securității naționale. În strategia de securitate a Croației regăsim 16 menționări, iar unul dintre obiectivele strategice îl reprezintă realizarea celui mai înalt nivel de securitate și protejarea populației și a infrastructurii critice. Strategia de securitate a Croației subliniază faptul că infrastructurile critice sunt bunuri naționale și cât mai multe trebuie să fie în proprietatea statului pentru protecția funcțiilor vitale ale acestora în situații de instabilitate. De asemenea, tot pentru prevenirea posibilelor amenințări și riscuri la adresa infrastructurilor critice, strategia prevede schimbul de date între autoritățile statului și operatorii de infrastructuri critice din ambele sectoare: public și privat. Conceptul strategic al Letoniei precizează principiile și prioritățile strategice pentru prevenirea amenințărilor la adresa statului. Astfel, cele 14 menționări ale sintagmei infrastructurilor critice se regăsesc în trei secțiuni asociate prevenirii amenințărilor la adresa securității naționale, și anume: prevenirea amenințărilor teroriste, prevenirea amenințărilor cibernetice, precum și prevenirea amenințărilor produse de serviciile externe de intelligence și de securitate ale altor state. Slovenia, cu 13 menționări, abordează infrastructurile critice în strategia sa națională de securitate, pe de-o parte, din perspectiva identificării și evaluării amenințărilor hibride la adresa infrastructurilor critice, pe de altă parte, din perspectiva planificării măsurilor de protecție și reacție la respectivele amenințări, în special la cele teroriste, militare, cibernetice. Tot în conținutul documentului, Slovenia își asumă asigurarea cooperării atât între operatorii de infrastructură critică, cât și între sectorul public și cel privat pentru protecția infrastructurilor critice. Un număr de 13 menționări întâlnim în conținutul documentelor Spaniei și României. În strategia de securitate a Spaniei, infrastructurile critice sunt considerate un pilon pe care se sprijină reziliența fizică națională. Aceste infrastructuri critice fac parte din sectoare vitale, precizate în textul strategiei (sănătate, energie, alimentație, transport, alimentare cu apă) și nu pot oferi soluții alternative privind asigurarea serviciilor

În strategia de securitate a Cehiei regăsim infrastructurile critice prezentate ca un sistem de elemente cheie, care îndeplinesc nevoile vitale ale populației și economiei, însă amenințările care le vizează – naturale, tehnologice și asimetrice – pot avea un impact deosebit de puternic asupra securității naționale.

Austria, prin politica de apărare prezentată în strategie, garantează protecția infrastructurilor critice, responsabilizând astfel forțele armate austriece. În strategia de securitate a Austriei întâlnim opt menționări despre infrastructurile critice. Menținerea unei economii eficiente, protejarea furnizării bunurilor vitale și protecția infrastructurilor critice reprezintă interese și obiective politice strategice.

esențiale. Mai mult decât atât, strategia națională de securitate subliniază importanța Spaniei, ca națiune maritimă, care trebuie să asigure funcționarea infrastructurilor critice dispuse în proximitatea țărmului sau pe mare, incluzând în special porturile și conductele submarine. România, în Strategia Națională de Apărare a Țării, menține, față de versiunea anterioară, conceptul de *securitate națională extinsă*, care include și securitatea infrastructurilor critice. De altfel, România, ca stat rezilient în fața amenințărilor, stabilește o strategie de dezvoltare a unor instrumente necesare consolidării rezilienței societale și a infrastructurilor critice. În conținutul strategiei identificăm ca direcție de acțiune asociată dimensiunii de apărare dezvoltarea infrastructurilor critice pentru întrebuințarea acestora și în domeniul apărării, acțiune ce poate fi realizată prin sprijin și coordonare cu alte instituții. Într-o altă dimensiune, cea de informații, contrainformații și securitate, funcționarea infrastructurilor critice depinde de prevenirea și contracararea riscurilor și este inclusă într-un cadru integrator alături de asigurarea stabilității economico-financiare, asigurarea securității energetice, dezvoltarea infrastructurii de transport, implementarea societății informaționale și a economiei digitale, precum și asigurarea intereselor economice în Regiunea Extinsă a Mării Negre și în regiunea Balcanilor. Tot din perspectiva apărării, Austria, prin politica de apărare prezentată în strategie, garantează protecția infrastructurilor critice, responsabilizând astfel forțele armate austriece. În strategia de securitate a Austriei întâlnim opt menționări despre infrastructurile critice. Menținerea unei economii eficiente, protejarea furnizării bunurilor vitale și protecția infrastructurilor critice reprezintă unele dintre interesele și obiectivele politice strategice. Mai departe, în conținutul Cartei Albe a Germaniei întâlnim de șapte ori menționate infrastructurile critice. Din perspectiva mediului de securitate german, capitol al documentului, regăsim protecția și reziliența infrastructurilor critice atât în spectrul amenințărilor cibernetice, cât și al amenințărilor hibride. În capitolul destinat priorităților strategice, consolidarea rezilienței în fața amenințărilor prezente și viitoare implică o abordare integratoare de nivel național, printr-o cooperare intensă între organismele guvernamentale, cetățeni, mass-media, operatorii de rețea și operatorii privați ai infrastructurilor critice. În același context al priorităților, securitatea spațială este considerată un element cheie

la nivel internațional, iar sistemele satelitare și aplicațiile aferente reprezintă o componentă esențială a infrastructurii critice naționale. Pe de altă parte, Carta Albă menționează și beneficiile parteneriatului de securitate existent, dintre stat și sectorul industrial, care include atât protecția infrastructurilor critice, cât și a economiei. Tot un număr de șapte menționări are și strategia de securitate a Bulgariei. Interesant este faptul că Bulgaria este statul care specifică în strategia de securitate că își asumă angajamentele Directivei 2008/114/CE privind identificarea și desemnarea infrastructurilor critice europene și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora. Protecția infrastructurilor critice și a populației în situații de criză, dezastre, accidente, catastrofe și alte amenințări reprezintă unul dintre interesele vitale naționale specificate în conținutul strategiei. În strategia de securitate a Belgiei se menționează de cinci ori sintagma *infrastructuri critice*. Belgia subliniază în mod evident, pe de-o parte, sectoarele deținătoare de infrastructuri critice europene aferente PEPIC, pe de altă parte, sectoarele deținătoare de infrastructuri critice naționale desemnate în legislație națională, și anume: energie, transport, finanțe, sănătate publică, alimentare cu apă potabilă, spațiu, comunicații electronice și infrastructuri digitale. Mai mult decât atât, strategia prezintă obligativitatea operatorilor de infrastructuri critice de a întocmi planuri de securitate, de a planifica exerciții, de a raporta incidente și de a lua măsuri complementare pe baza analizelor realizate de către servicii specializate. Ungaria, cu un număr de patru menționări, prezintă în cadrul strategiei naționale de securitate o abordare integrată a guvernului pentru dezvoltarea rezilienței naționale, inclusiv cu elemente care consolidează protecția infrastructurilor critice. Chiar dacă există un cadru legislativ în acest sens, strategia evidențiază necesitatea unei actualizări constante pentru asigurarea capacității de funcționare a statului maghiar ca răspuns la amenințările posibilelor adversari și a capacităților ofensive dezvoltate de către aceștia. Mai departe, strategia atrage atenția asupra unor posibile vulnerabilități provenite din zona investițiilor în infrastructuri critice, rezultate în urma cooperării economice cu China. Un număr de trei menționări ale sintagmei *infrastructuri critice* regăsim în strategia de securitate a Finlandei. Prin intermediul serviciilor esențiale furnizate de către infrastructurile critice sunt accesibile serviciile medicale și de asistență

În strategia de securitate a Belgiei se menționează de cinci ori sintagma infrastructuri critice. Belgia subliniază în mod evident, pe de-o parte, sectoarele deținătoare de infrastructuri critice europene aferente PEPIC, pe de altă parte, sectoarele deținătoare de infrastructuri critice naționale desemnate în legislație națională, și anume: energie, transport, finanțe, sănătate publică, alimentare cu apă potabilă, spațiu, comunicații electronice și infrastructuri digitale.

Portugalia, în strategia de securitate, prezintă infrastructurile critice în contextul a două tipuri de amenințări. Primul tip de amenințări sunt cele cibernetice, în care se semnalează o creștere a numărului de atacuri cibernetice asupra infrastructurilor critice, iar al doilea tip de amenințări sunt cele teroriste, în care se subliniază necesitatea implementării unui program național de protecție a infrastructurilor critice.

socială, atât în condiții normale, cât și în condiții de criză, incidente și urgențe. Tot de trei ori se menționează infrastructurile critice și în strategia de securitate a Poloniei. În secțiunea referitoare rezilienței naționale, asigurarea funcționalității și continuității infrastructurilor critice se realizează în baza implementării unui model de protecție pentru infrastructurile critice, iar consolidarea protecției trebuie să țină cont permanent de activitatea serviciilor de informații străine, atât din zona militară, cât și din cea civilă. De asemenea, în document se semnalează faptul că sistemele de comunicații reprezintă o componentă cheie pentru securitatea națională și un element important pentru infrastructurile critice. Portugalia, Luxemburg, Suedia, Lituania și Danemarca se încadrează cu două menționări asociate sintagmei *infrastructuri critice*. Astfel, Portugalia, în strategia de securitate, prezintă infrastructurile critice în contextul a două tipuri de amenințări. Primul tip de amenințări sunt cele cibernetice, în care se semnalează o creștere a numărului de atacuri cibernetice asupra infrastructurilor critice, iar al doilea tip de amenințări sunt cele teroriste, în care se subliniază necesitatea implementării unui program național de protecție a infrastructurilor critice. Pe același subiect al amenințărilor, Luxemburg, prin strategia sa de securitate, face referiri la protecția populației și a infrastructurilor critice în contextul îmbunătățirii rezilienței naționale prin combaterea amenințărilor hibride și consolidarea apărării cibernetice. În schimb, Suedia subliniază robustețea infrastructurilor critice în contextul serviciilor esențiale de transport, ca servicii vitale pentru societate. Totodată, strategia reliefează consecințele grave asupra sectorului de transport în situația în care infrastructurile critice, alături de sistemele informatice și de comunicații ar fi distruse. Lituania menționează tot de două ori infrastructurile critice în documentul strategiei de securitate. Prima mențiune subliniază faptul că securitatea națională necesită progrese în mai multe domenii de interes național, inclusiv în domeniul protecției infrastructurilor critice. A doua mențiune arată necesitatea asigurării protecției infrastructurilor critice și a continuității funcțiilor vitale ale statului lituanian în contextul digitalizării masive, respectiv a amenințărilor cibernetice și a dezinformării. Danemarca, în prima secțiune, subliniază apărarea infrastructurilor critice în fața dezinformării, interferențelor ostile, atacurilor și a criminalității

cibernetice. A doua mențiune dezvoltă aspectele referitoare la atacurile cibernetice și riscul pentru infrastructurile critice. În final, în strategiile Franței, Italiei și Slovaciei identificăm câte o singură menționare. Chiar dacă sunt menționate o singură dată în Strategia de Securitate și Apărare a Franței, infrastructurile critice sunt considerate, alături de resursele critice, obiective din „*inima societății*” care sunt vizate de amenințările aferente noilor domenii de confruntare, și anume: spațiul cibernetic și spațiul cosmic. Mai departe, Carta Albă a Italiei semnaleză efectele probabile ce pot fi produse în contextul anumitor conflicte asupra securității regionale sau globale, inclusiv asupra infrastructurilor critice. Astfel, organizații non-statale transnaționale religioase sau criminale, prin capabilități ofensive chimice, bacteriologice, radiologice sau nucleare, pot produce efecte deosebit de grave. Slovacia, în strategia sa de apărare, menționează importanța apărării cibernetice prin securitatea cibernetică a sistemelor și rețelelor informatice strategice din componența infrastructurii de apărare, precum și securitatea elementelor de infrastructură critică. Singura strategie națională de securitate care nu menționează sintagma *infrastructuri critice* este strategia de securitate a Estoniei. Chiar dacă nu sunt mențiuni referitoare la infrastructurile critice, totuși în cuprinsul documentului se fac mai multe referiri la serviciile vitale și la rolul acestora pentru menținerea funcționării continue a statului și a societății estoniene în contextul securității și siguranței naționale. Tot aici, o mare parte a serviciilor vitale provin din sectorul privat și se subliniază partea de criticitate privind cooperarea între sectorul public și sectorul privat.

În studiul realizat nu au fost luate în calcul combinațiile de cuvinte ce includ, în mod particular, numele unui anumit sector sau domeniu de activitate. În conținutul strategiilor regăsim destul de frecvent, în special la cele cu un număr redus de menționări din acest studiu, sintagma *infrastructuri critice* informaționale sau informatice (Danemarca, Lituania, Ungaria). De asemenea, întâlnim menționate infrastructuri critice maritime (Lituania), infrastructuri critice tehnologice, infrastructuri critice de telecomunicații (Danemarca). În aceeași ordine de idei, nu au fost supuse analizei cuvintele sinonime cuvântului critic. Astfel, întâlnim în textul strategiilor și sintagme precum infrastructură cheie (Finlanda), infrastructură esențială (Portugalia), infrastructură strategică (Austria) sau infrastructură vitală (Belgia, Suedia, Ungaria).

Slovacia, în strategia sa de apărare, menționează importanța apărării cibernetice prin securitatea cibernetică a sistemelor și rețelelor informatice strategice din componența infrastructurii de apărare, precum și securitatea elementelor de infrastructură critică.

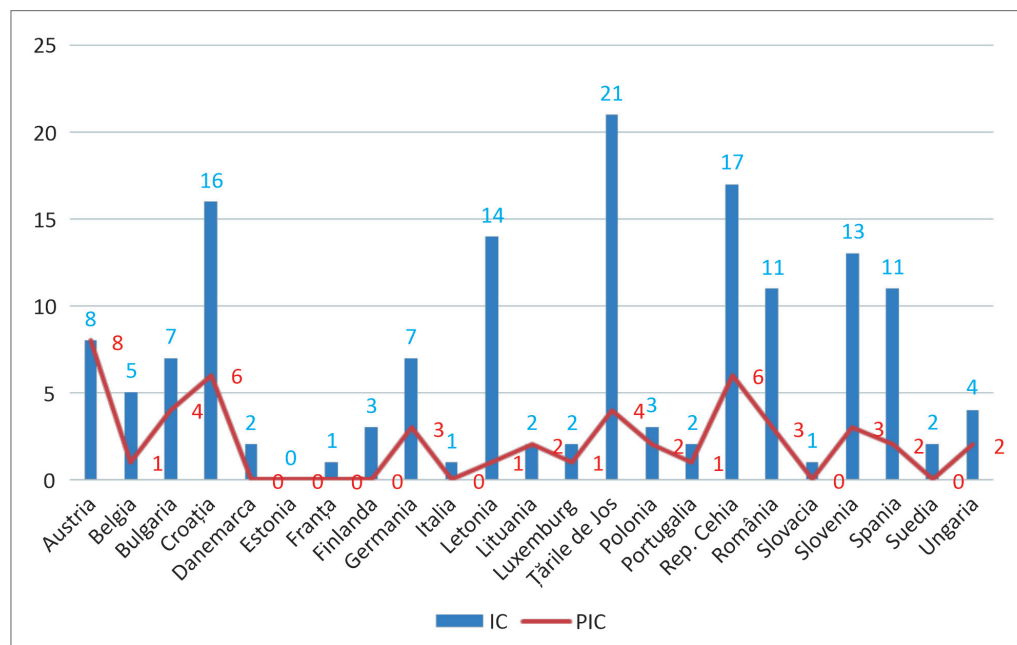

Figura nr. 3: Numărul de apariții al sintagmelor „infrastructuri critice” și „protecția infrastructurilor critice”

Mai departe, în acest studiu este reliefată și abordarea protecției infrastructurilor critice din perspectiva strategiilor de securitate ale statelor membre ale UE. Potrivit *figurii nr. 3*, sintagma *protecția infrastructurilor critice* apare de 49 de ori în documentele analizate. În strategia Austriei întâlnim de opt ori menționată sintagma protecția infrastructurilor critice. Aici se observă că avem un număr echivalent de menționări cu sintagma *infrastructuri critice*. Un număr a câte șase menționări întâlnim în strategiile Cehiei și Croației, iar câte patru menționări întâlnim în strategiile Bulgariei și Țărilor de Jos. Cu câte trei menționări sunt încadrate strategiile Germaniei, României și Suediei, cu câte două menționări sunt Lituania, Polonia, Spania și Ungaria, iar cu câte o singură mențiune sunt Belgia, Luxemburg, Letonia și Portugalia. În conținutul strategiilor a șapte țări nu se regăsește cuvântul *protecție*, acest lucru fiind oarecum justificat prin numărul redus de menționări privind sintagma *infrastructuri critice*. Cu toate că există un decalaj între numărul mare de menționări referitoare la sintagma *infrastructuri critice* și numărul mic de menționări referitoare la sintagma *protecția infrastructurilor critice* (Țările de Jos, Letonia,

Spania, România), subiectul protecției infrastructurilor critice este înglobat în sfera securității și rezilienței naționale, ca răspuns la tot spectrul de amenințări.

Nu în ultimul rând, a fost analizată situația capitolelor din strategii în care este menționată sintagma *infrastructuri critice*. Prin urmare, în Strategia Națională de Apărare a României sunt cele mai multe capitole care menționează infrastructurile critice, șase capitole, urmată de patru capitole ale Conceptului Național Strategic al Letoniei. După acestea, identificăm câte un număr de trei capitole la opt strategii, câte două capitole la alte opt strategii și câte un capitol la patru strategii

CONCLUZII

Acest articol oferă o analiză de ansamblu a conceptului *infrastructuri critice* din perspectiva strategiilor de securitate ale statelor membre ale UE. Chiar dacă procesul de identificare, desemnare și protecție pentru fiecare stat membru este încadrat atât într-un cadru legislativ, cât și într-un cadru operațional, este important de analizat acest domeniu și din perspectiva securității naționale. Serviciile esențiale societății sunt garantate prin protecție, plecând de la nivelul individual, de infrastructură, până la nivel de stat, prin obiectivele securității naționale. Demersul realizat confirmă aportul considerabil al statelor membre ale UE pentru asigurarea funcționalității, protecției și rezilienței infrastructurilor critice. Într-un număr de 22 de strategii din cele 23 analizate, întâlnim menționată sintagma *infrastructuri critice* de 153 de ori și de 49 de ori sintagma *protecția infrastructurilor critice*, fapt ce donotă o atenție sporită a statelor membre ale UE din perspectiva securității și apărării naționale.

Cu toate că unele elemente corespunzătoare Directivei 114 din 2008 sunt în contradicție cu Directiva NIS (Directiva 2016/1148), cu alte acte normative sau chiar cu propria evaluare din 2019, în contextul celor două situații globale, generatoare de crize, pandemia și conflictul din Ucraina, se confirmă avantajele și echilibrul oferit prin efectele respectivei directive în ceea ce privește asigurarea bunurilor și a serviciilor esențiale naționale de către infrastructurile critice, precum și protecția acestora. Pandemia de COVID-19 a demonstrat profilul unei amenințări globale, care a produs efecte puternice societății și a pus la grea încercare toate sectoarele și subsectoarele deținătoare

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Cu toate că există un decalaj între numărul mare de menționări referitoare la sintagma „infrastructuri critice” și numărul mic de menționări referitoare la sintagma „protecția infrastructurilor critice” (Țările de Jos, Letonia, Spania, România), subiectul protecției infrastructurilor critice este înglobat în sfera securității și rezilienței naționale, ca răspuns la tot spectrul de amenințări.

de infrastructuri critice. Odată cu izbucnirea conflictului din Ucraina, realitatea ne-a demonstrat cât de importante sunt infrastructurile critice în astfel de situații.

Mai mult decât atât, strategiile de securitate ale statelor membre ale UE confirmă rolul esențial al infrastructurilor critice pentru asigurarea stării de normalitate a statului și necesitatea securității acestora în fața oricăror tipuri de amenințări. În aceeași ordine de idei, prin propunerea Directivei CER se intenționează să se dezvolte un cadru comun, care să sprijine entitățile critice ale statelor în fața tuturor tipurilor de amenințări. Totuși, implicații ale acestei directive în strategiile naționale de securitate nu se vor vedea prea curând, ținând cont că unele state și-au publicat recent strategiile revizuite.

Strategiile de securitate ale statelor membre ale UE confirmă rolul esențial al infrastructurilor critice pentru asigurarea stării de normalitate a statului și necesitatea securității acestora în fața oricăror tipuri de amenințări.

BIBLIOGRAFIE:

1. Raik, K., Aaltola, M., Kallio, J., Pynnöniemi, K. (2018). *The security strategies of the US, China, Russia and the EU: Living in different worlds*. (FIIA Reports; Vol. 56). Ulkopoliittinen instituutti. https://www.fiaa.fi/wp-content/uploads/2018/06/fiaa_report56_web_security-strategies.pdf, accesat la 22 mai 2022.
2. Macnamara, D. (2016). *National Security and Government Responsibility: Towards a National Security Strategy*. Canada: CDA Institute. Ottawa.
3. Stolberg, A. G. (2012). *Crafting National Interests in the 21st Century*. In: U.S. Army War College Guide to National Security Issues. Vol II: National Security Policy and Strategy. U.S. Army War College: Carlisle, pp. 13-25, https://dde.carlisle.army.mil/documents/courses_14/readings/2302_stolberg-crafting_national_interests.pdf, accesat la 17 iunie 2022.
4. Košmider, T. (2021). *Determinants of the Process of Creating National Security*. *Journal of Security and Sustainability Issues* 11, no. 1, 287-299, DOI 10.47459/jssi.2021.11.25.
5. Mitrevska, M., Mileski, T., Mikac, R. (2019), *Critical infrastructure – concept and security challenges*. Skopje, https://skopje.fes.de/fileadmin/user_upload/images/critical/Critical_Infrastructure_EN_-web.pdf, accesat la 22 iunie 2022.
6. Council of the European Union (2008). *Directive on the identification and designation of European critical infrastructures and the assessment of the need to improve their protection*. Brussels, 2008/114/EC.
7. European Parliament and Council of European Union (2020). *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the Resilience of Critical Entities* COM/2020/829 Final,
8. <https://eur-lex.europa.eu/legal/content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0829>, accesat la 12 mai 2022.

9. Roman, D. (2018). *Protecția infrastructurilor critice în context NA5CRO*. Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”, nr. 2, pp. 34-41.
10. Žaboklicka, E. (2020). *Critical infrastructure in the shaping of National Security*, https://www.academia.edu/43955329/Critical_infrastructure_in_the_shaping_of_National_Security, accesat la 22 mai 2022.
11. Mooney, J. (2022). *Warning of “gaping holes” in national security*. The Times, <https://www.thetimes.co.uk/article/warning-of-gaping-holes-in-national-security-rs53hxxj2>, accesat la 22 mai 2022.
12. Dokos, Th. (2021). *Greek national security: review and challenges*. Kathimerini, <https://www.ekathimerini.com/opinion/261588/thanos-dokos-greek-national-security-an-assessment-and-challenges>, accesat la 22 iunie 2022.
13. Adamides, C. (2019). *The Challenges of Formulating National Security Strategies (NSS) in the Presence of Overarching Existential Threats*. Cyprus Review, 30(1), 71-94.
14. Lipinsky, D.A., Bolgova, V.V., Musatkina, A.A., Azarkhin, A.V. & Korobova, A.P. (2019). *General social values in national security strategies of the Russian federation and Germany*. AD Alta: Journal of Interdisciplinary Research, 152-157, http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/0902/papers/A_lipinsky.pdf, accesat la 22 mai 2022.
15. Österreichische Sicherheitsstrategie. *Sicherheit in einer neuen Dekade: Sicherheit gestalten* (Austrian security strategy. Shaping security in a new decade), Bundeskanzleramt, Wien 2013, https://www.bundesheer.at/pdf_pool/publikationen/sicherheitsstrategie_engl.pdf, accesat la 22 mai 2022.
16. Belgian Government (2022). *Belgian National Security Strategy*, https://www.egmontinstitute.be/content/uploads/2022/02/NVS_Numerique_FR.pdf, accesat la 23 mai 2022.
17. National Security Concept of Estonia (2017), http://www.kmin.ee/sites/default/files/sisulehed/eesmargid_tegevused/395xiii_rk_o_lisa.pdf, accesat la 12 iunie 2022.
18. National Coordinator for Security and Counterterrorism (NCTV) (2019). *National Security Strategy*. Ministry of Justice and Security. The Hague: Central Government, Netherlands, <https://english.nctv.nl/topics/national-security-strategy/documents/publications/2019/09/19/national-security-strategy>, accesat la 22 iunie 2022.
19. National Security Strategy of the Republic of Poland. Warsaw, 2020, https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/National_Security_Strategy_of_the_Republic_of_Poland_2020.pdf, accesat la 12 mai 2022.
20. Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic (2015). *Security Strategy of the Czech Republic*, https://www.army.cz/images/id_8001_9000/8503/Security_Strategy_2015.pdf, accesat la 22 mai 2022.
21. The Republic of Croatia. *National Security Strategy* (Zagreb, 2017), <https://www.soa.hr/files/file/National-Security-Strategy-2017.pdf>, accesat la 15 iunie 2022.

22. Saeima (2019). *Par Nacionālās drošības koncepcijas apstiprināšanu [On Approval of the National Security Concept]*, <https://likumi.lv/ta/id/309647-par-nacionalas-drosibas-koncepcijas-apstiprinasanu>, accesat la 12 iunie 2022.
23. Ministry of Defence (2020). *RESOLUCIJA o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije [Resolution on the national security strategy of the Republic of Slovenia]*. Ljubljana, <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MO/Dokumenti/ReSNV2.pdf>, accesat la 17 iunie 2022.
24. Presidencia del Gobierno de España (2021). *Estratexia de Seguridad Nacional [Strategy National Security]*, <https://www.dsn.gob.es/es/documento/estrategia-seguridad-nacional-2021>, accesat la 12 mai 2022.
25. Administrația prezidențială. România. (2020), *Strategia Națională de Apărare 2020-2024*. https://www.presidency.ro/files/userfiles/National_Defence_Strategy_2020_2024.pdf, accesat la 22 mai 2022.
26. Germany. Federal Ministry of Defence (2016). *White Paper on German Security Policy and The Future of The Bundeswehr*. Berlin, <https://issat.dcaf.ch/download/111704/2027268/2016%20White%20Paper.pdf>, accesat la 22 mai 2022.
27. Актуализирана стратегия за национална сигурност на Република България. обн., ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г, https://www.mod.bg/bg/doc/strategicheski/20180330_Aktualizirana_SNSRB_2018.pdf, accesat la 17 iunie 2022.
28. The Government of Hungary (2021). *Hungary's National Security Strategy – A Secure Hungary in a Volatile World*, <https://honvedelem.hu/hirek/government-resolution-1163-2020-21st-april.html>, accesat la 22 mai 2022.
29. Lietuvos Respublikos Seimo (2021). *Nacionalinio Saugumo Strategija*, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=124aazcfpq&actualEditionId=zDQFzPCLKi&documentId=TAIS.167925&category=TAD>, accesat la 23 mai 2022.
30. Ministry of Foreign Affairs (2022). *Foreign and Security Policy Strategy*, Denmark, <https://um.dk/en/foreign-policy/foreign-and-security-policy-strategy-2022>, accesat la 17 iunie 2022.
31. The Security Committee of Finland (2017). *The Security Strategy for Society*, https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/04/YTS_2017_english.pdf, accesat la 12 mai 2022.
32. Ministério da Defesa Nacional (2013). *Conceito Estratégico de Defesa Nacional*, Lisboa, https://www.defesa.gov.pt/pt/comunicacao/documentos/Lists/PDEFINTER_DocumentoLookupList/Conceito-Estrategico-de-Defesa-Nacional.pdf, accesat la 22 mai 2022.
33. Ministère des Affaires étrangères et européennes (2017). *Lignes directrices de la défense luxembourgeoise à l'horizon 2025 et au-delà*, <https://defense.gouvernement.lu/dam-assets/la-defense/lignes-directrices-de-la-defense-luxembourgeoise-a-l-horizon-2025-et-au-dela.pdf>, accesat la 22 mai 2022.

34. Government Offices of Sweden (2017). *National Security Strategy*, <https://www.government.se/4aa5de/contentassets/0e04164d7eed462aa511ab03c890372e/national-security-strategy.pdf>, accesat la 17 iunie 2022.
35. French Ministry of Armed Forces/Ministère des Armées. (2017). *Defence and National Security: Strategic Review*, <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/DEFENCE%20AND%20NATIONAL%20SECURITY%20STRATEGIC%20REVIEW%202017.pdf>, accesat la 17 iunie 2022.
36. Ministero della Difesa (2015). *Libro Bianco per la sicurezza internazionale e la difesa [White Paper for International Security and Defence]*, https://www.difesa.it/Primo_Piano/Documents/2015/07_Luglio/White%20book.pdf, accesat la 3 mai 2022.
37. Ministry of Defence of the Slovak Republic (2021). *Defence Strategy of the Slovak Republic*, https://www.mosr.sk/data/files/4291_defence-strategy-of-the-slovak-republic-2021.pdf, accesat la 22 mai 2022.

